

YTTRANDE

2011-06-20

Dnr: 11/00497, 533
och 534**SAKEN**

Sveriges Radio AB:s, Sveriges Television AB:s och Sveriges Utbildningsradio AB:s public service-redovisningar för år 2010

BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser vid en helhetsbedömning att Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, enligt bolagens public service-redovisningar, huvudsakligen har uppfyllt sina public service-uppdrag under år 2010.

Beslut om detta yttrande har fattats av av Kerstin Calissendorff, Jan-Erik Billinger, Maria Edström, Jesper Strömbäck, Annika Åhnberg, Leif Hedman och Pia Kronqvist efter föredragning av Nidia Larsson och Christoffer Lärkner.

På granskningsnämndens vägnar

Kerstin Calissendorff

Nidia Larsson

Christoffer Lärkner

Innehållsförteckning

1. SAMMANFATTNING	3
2. BAKGRUND OCH UTGÅNGSPUNKT	5
2.1 Granskningsnämndens uppdrag	5
2.2 Programföretagens redovisningsvillkor	5
3. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	6
4. GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING	7
4.1 NYA TJÄNSTER	7
4.2 SPEGLING OCH 55-PROCENTSVILLKORET	8
4.2.1 Mångsidighet och spegling.....	8
4.2.2 55-procentstvillkoret	11
4.3 PRODUKTION OCH MÅNGFALD I PROGRAMVERKSAMHETEN	14
4.3.1 Variation i produktionsformer och utomståendes medverkan.....	14
4.3.2 Säkerställande av public service-uppdraget vid upphandling av produktion.....	16
4.3.3 Program av europeiskt ursprung	17
4.4 KULTUR.....	19
4.4 BARN OCH UNGA.....	21
4.4.1 Nyheter, fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser för barn och unga.....	22
4.4.2 Egen nyproduktion för barn och unga	24
4.4.3 Utveckling av programverksamheten för äldre barn och ungdomar.....	25
4.4.4 UR:s särskilda ansvar för barn- och ungdomsutbildning	27
4.4.5 Barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper.....	27
4.4.6 Barn och ungdomar som har teckenspråk som första språk.....	29
4.4.7 Tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning.....	30
4.5 TILLGÄNGLIGHET FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING	31
4.5.1 Hörbarhet – tv och radio	32
4.5.2 Teckentolkning/syntolkning – tv	33
4.5.3 Textning – tv.....	34
4.6 MINORITETSSPRÅK.....	35
4.6.1 Finska, meänkieli och samiska	36
4.6.2 Romani chib	37
4.7 ÖVRIGT	38
4.7.1 Programföretagens sidoverksamheter.....	38

1. SAMMANFATTNING

Granskningsnämnden anser vid en sammantagen bedömning att Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR), får anses ha uppfyllt sina public service-uppdrag.

På vissa områden har nämnden emellertid funnit att villkoren inte är uppfyllda eller att det råder tveksamhet kring uppfyllelsen. Dessa områden är följande.

SR

- Utbud av nyheter och fakta för barn.
- Egen nyproduktion för barn och unga.
- Utbud för barn och unga som tillhör språkgruppen romani chib.
- Tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning.
- Sidoverksamheter.

SVT

- 55-procentsvillkoret.
- Utbud av nyheter och kulturella och konstnärliga upplevelser för äldre barn och unga.
- Egen nyproduktion för barn och unga.
- Utveckling av programverksamheten för äldre barn och unga.
- Utbud för barn och unga som tillhör språkgruppen romani chib.
- Tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning.
- Teckentolkning.
- Sidoverksamheter.

UR

- Utbud av nyheter för barn och unga.
- Egen nyproduktion för barn och unga.
- Utveckling av programverksamheten för äldre barn och unga.
- Utbud för barn och unga som tillhör språkgruppen romani chib.
- Tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning.
- Sidoverksamheter.

I andra delar efterlyser nämnden utförligare beskrivningar. Dessa områden är följande.

SR

- Spegling av hela landet.
- Olika produktionsformers andel av totalutbudet.
- Utomståendes medverkan.

SVT

- Spegling av hela landet.
- Utomståendes medverkan.
- Program av europeiskt ursprung.
- Barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper.

UR

- Variation i produktionsformer i radioverksamheten.
- Program av europeiskt ursprung.
- Barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper.

Utöver detta anser nämnden att SR:s, SVT:s och UR:s redovisningar på ett utförligt sätt bör beskriva om det förekommit någon lansering av nya permanenta tjänster eller andra tjänster av större betydelse, vilka planer det finns för sådana tjänster och om det lanserats tjänster på försök.

2. BAKGRUND OCH UTGÅNGSPUNKT

2.1 Granskningsnämndens uppdrag

Granskningsnämnden för radio och tv är ett särskilt beslutsorgan inom myndigheten för radio och tv. I nämndens uppgifter ingår bland annat att bedöma årligen i efterhand, utifrån redovisningar från SR, SVT och UR, om bolagen har uppfyllt sina public service-uppdrag. Bedömningen ska göras med utgångspunkt i de villkor som reglerar bolagens verksamheter och anges i radio- och tv-lagen, sändningstillstånden och anslagsvillkoren. Granskningsnämnden ska inte bedöma *hur* utan *om* programföretagen har uppfyllt sina uppdrag. Det innebär att granskningsnämnden kan ha synpunkter på hur programföretagen bör utforma sina public service-redovisningar för att kunna bedöma om bolagen uppfyllt sina respektive uppdrag.

2.2 Programföretagens redovisningsvillkor

Av public service-bolagens anslagsvillkor framgår vad public service-redovisningarna ska innehålla. Enligt villkoren ska bolagen årligen följa upp och redovisa hur uppdraget har fullgjorts. Redovisningarna avseende år 2010 ska senast den 1 mars 2011 ges in till Kulturdepartementet samt till granskningsnämnden för radio och tv.

Samtliga verksamhets- och programområden ska redovisas. SR, SVT och UR ska bland annat utförligt rapportera hur programverksamheten för teckenspråkiga utvecklas. Kulturuppdraget ska redovisas tydligare. Till rapporten ska fogas en redovisning av eventuella sidoverksamheter som SR, SVT och UR har bedrivit.

SR, SVT och UR ska, i samarbete, ta fram konkreta uppföljningsbara resultatmätt baserade på tillstånds- och anslagsvillkor. Resultatmåttan bör utformas så att de ger väsentlig information om uppdraget och förmedlar viktiga erfarenheter av verksamheten. SR, SVT och UR ska på olika sätt stimulera en fortlöpande offentlig diskussion om verksamheten. SR, SVT och UR ska redovisa och kommentera hur resultaten har utvecklats med avseende på bland annat volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar effektivitet och produktivitet. Samarbets- och effektiviseringsåtgärder ska rapporteras i redovisningarna. SR, SVT och UR ska utveckla arbetet med att mäta och redovisa olika indikatorer på kvaliteten och särarten i programutbudet.

Programstatistiken ska utformas så att jämförelser blir möjliga över tid. Redovisningarna ska uttrycka olika programkategoriers andel av den totala sändningstiden, när olika programtyper sänds samt resursförbrukningen för respektive kategori. Redovisningarna ska även avse omfattningen av tittandet och publikens reaktioner samt företagets planer för kommande år.

SR, SVT och UR ska redovisa hur det säkerställs att all verksamhet uppfyller de krav som ställs på företaget i sändningstillstånd och anslagsvillkor.

I propositionen *Utveckling för oberoende och kvalitet - Radio och TV i allmänhetens tjänst 2010-2013* framhålls bland annat att programföretagens redovisningar ska fördjupas och bli tydligare när det gäller programföretagens sidoverksamheter samt avseende SR:s och SVT:s kulturutbud.

3. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Granskningsnämnden har i sin bedömning av redovisningarna för år 2010, mot bakgrund av de krav som ställs i bolagens anslagsvillkor, sändningstillstånd samt i propositionen *Utveckling för oberoende och kvalitet*, särskilt fokuserat på vissa ämnesområden. Fokusområdena är följande.

- Nya tjänster
- Spegling och 55-procentsvillkoret
- Produktion och mångfald i programverksamheten
- Kultur
- Barn och unga
- Tillgänglighet och funktionsnedsattas behov
- Minoritetsspråk

Programföretagen har getts tillfälle att komplettera sina redovisningar inom bland annat dessa fokusområden. I de fall där kompletteringen legat till grund för bedömningen så framgår det av den.

Granskningsnämnden har för första gången valt att göra en samlad bedömning av de tre public service-bolagens redovisningar.

4. GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

4.1 NYA TJÄNSTER

I SR:s, SVT:s och UR:s redovisningar bör det på ett utförligt sätt beskrivas om det förekommit någon lansering av nya permanenta tjänster eller andra tjänster av större betydelse, vilka planer det finns för sådana tjänster och om det lanserats tjänster på försök.

Reglering

Enligt anslagsvillkoren ska SR, SVT och UR anmäla nya permanenta programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som programföretagen vill lansera till regeringen för godkännande. Anmälan ska innehålla en motivering som utgår från tjänstens värde för publiken och relevans för uppdraget i allmänhetens tjänst (8 §, 10 § respektive 9 § i anslagsvillkoren). I redovisningarna ska även ingå företagens planer för kommande år (15 §, 20 § respektive 17 § i anslagsvillkoren).

Sedan den 16 december år 2010 har Myndigheten för radio och tv i uppdrag att genomföra en förhandsprövning av de tjänster som anmälts till regeringen (Ku2009/1674/MFI).

Uppfyllelse - SR, SVT och UR

Varken SR, SVT eller UR nämner i sina respektive redovisningar något om lansering av nya tjänster som ska godkännas av regeringen. Med anledning av detta har myndigheten ställt frågor till programföretagen om det under år 2010 lanserats någon ny permanent programtjänst eller annan tjänst av större betydelse samt om någon försöksverksamhet inletts som kan leda till en lansering av en ny permanent programtjänst eller annan tjänst av större betydelse.

Samtliga tre programföretag anger att det inte har lanserats nya permanenta programtjänster eller tjänster av större betydelse och att det inte heller har inletts någon sådan försöksverksamhet. Samtliga programföretag anger också att det inte ingår i anslagsvillkoren för år 2010 att göra en efterhandsredovisning av försöksverksamheter.

Granskningsnämnden konstaterar att det enligt programföretagen inte lanserats några sådana tjänster av större betydelse under år 2010 som ska anmälas till regeringen.

I kommande redovisningar bör det på ett utförligt sätt beskrivas om det förekommit någon lansering av nya permanenta tjänster eller andra tjänster av större betydelse. Det framgår vidare av anslagsvillkoren att SR, SVT och UR ska redogöra för planer för kommande år. I detta ingår rimligen att även redogöra för planer för nya permanenta tjänster och eventuella försöksverksamheter. Det kan i detta sammanhang noteras att det i anslagsvillkoren för 2011 anges att programföretagen ska redogöra för vilka nya programtjänster eller andra tjänster av större betydelse som har lanserats under 2011, att detta gäller oavsett om tjänsterna anmälts för godkännande eller inte samt att även tjänster som har lanserats på försök ska redovisas.

4.2 SPEGLING OCH 55-PROCENTSVILLKORET

4.2.1 Mångsidighet och spegling

Granskningsnämnden anser med viss tvekan att SR och SVT får anses ha uppfyllt kraven om mångsidighet och spegling i 9 § respektive 7 § i sändningstillstånden.

Granskningsnämnden anser att UR får anses ha uppfyllt kravet på mångsidighet i 9 § i sändningstillståndet.

För att kunna göra en närmare och en mer välgrundad bedömning av uppfyllelsen av speglingskravet, anser nämnden att SR och SVT:s redovisningar bör innehålla en utförligare beskrivning av hur bolagen mäter speglingen ur olika aspekter, i olika typer av program samt hur bolaget arbetar med att följa upp speglingen över tid.

Reglering

SR, SVT och UR ska erbjuda ett mångsidigt programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Hög kvalitet och nyskapande form och innehåll ska utmärka programverksamheten. Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet (9 §, 7 § respektive 9 § i sändningstillstånden).

För SR och SVT gäller dessutom att programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och som helhet präglas av folkbildningsambitioner (7 § respektive 9 § i sändningstillstånden) samt att nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska ha olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter (11 § respektive 9 § i sändningstillstånden).

Uppfyllelse - SR

SR lyfter bland annat fram följande under rubriken ”Spegling av hela landet”.

- SR har en decentraliserad organisation med redaktioner på 41 orter i landet.
- Genom Reporter nätverket kan skeenden och förhållanden mellan olika delar av landet jämföras och ge en unik möjlighet att spegla samhällets likheter och olikheter.
- Alla nyhetsredaktioner samarbetar. I *Lunchekot* i P1 sänds dagligen en nyhetsöversikt med inslag från de lokala kanalerna. Lokalt producerade nyhetsinslag sänds varje vecka i *Ekots* rikssändningar. På SR:s webb samlas alla nyheter som produceras inom SR på ett ställe, vilket ger publiken en snabb överblick av nyhetsläget i hela landet.
- Aktualitetsprogrammen *P1-morgon* och *Studio Ett* strävar efter spridning både när det gäller ämnen och medverkande för att spegla hela landet.
- I *Radiosportens* sändningar ryms sporthändelser från norr till söder och från öst till väst.
- SR strävar efter att kulturutbudet på ett än bättre sätt ska spegla hela landet. Nyhetsprogrammet *Kulturmytt* har bevakat fler kulturhändelser med riksintresse under år 2010.
- Inom programområdet Samhälle är uppdraget att skildra händelser och företeelser i hela Sverige. För att publiken ska kunna identifiera sig är det viktigt med ett brett perspektiv.
- *Tendens, Människor och tro* och *Barnen* är samtliga en spegel av hela Sverige i bred kulturell och religiös bemärkelse. De medverkande i *Tankar för dagen* kommer

från hela Sverige och ger sina reflektioner utifrån sin specifika horisont i *P1 Morgon*.

- Dokumentärredaktionens utbud består till två tredjedelar av skildringar och levnadsöden från olika delar av Sverige och världen. *Vetandets världs* producenter finns över hela Sverige och skildrar forskning och vetenskap ur ett brett geografiskt perspektiv.
- Under året har flera musikfestivaler bevakats och en rad program har speglat svenskt musikliv.
- P3 har flera redaktioner/medarbetare utanför Stockholm (i Göteborg, Malmö, Luleå, Norrköping, Växjö) vilka producerar en stor del av kanalens utbud.
- I P4 speglas hela landet i flera riksprogram.
- Vetenskapsredaktionens utbud produceras i Uppsala, och delar av Radioteaterns utbud produceras i Göteborg, Malmö och Luleå.
- SR producerar 57 procent av allmänproduktionen utanför Stockholm.

Granskningsnämnden har i begäran om kompletterande uppgifter från SR frågat på vilket sätt SR mäter speglingen ur olika aspekter och i olika typer av program samt hur SR arbetar med att följa upp speglingen.

I sitt svar till nämnden uppger SR bland annat att speglingen ur olika aspekter säkerställs genom att krav skrivs in i uppdragsbeställningarna till redaktioner och lokala kanaler. Speglingen följs enligt bolaget kontinuerligt upp av kanaler och redaktioner. Såväl mål som metoder för dessa uppföljningar skiljer sig redaktioner emellan, beroende av lokala förhållanden, programkaraktär, innehåll och målgrupp. Redovisning sker redaktionellt internt och tjänar som underlag för journalistiska möten, seminarier och målformuleringar. Kanalers och redaktioners mål, och aktiviteter för att nå målen, riktas ytterst mot de av företagsledningen formulerade strategiska målen. SR nämner *Ekot* som exempel, där regelbunden uppföljning sker av medverkande med avseende på kön, kulturell mångfald samt balansen mellan makthavare, experter och berörda.

Granskningsnämnden anser att det framgår av SR:s redovisning att bolaget har ett mångsidigt programutbud och att bolaget arbetar med speglingsperspektivet i programverksamheten. Mycket talar därför för att SR har uppfyllt kraven på ett mångsidigt programutbud och spegling av hela landet. För att kunna göra en närmare och en mer välgrundad bedömning av uppfyllelsen av speglingskravet, anser nämnden emellertid att redovisningen bör innehålla en utförligare beskrivning av hur SR mäter speglingen ur olika aspekter, i olika typer av program samt hur bolaget arbetar med att följa upp speglingen över tid. Vid en sammantagen bedömning anser nämnden med viss tvekan att SR får anses uppfyllt kravet på spegling i 9 § i sändningstillståndet.

Tidigare bedömning - SVT

Granskningsnämnden ansåg avseende redovisningen för år 2009 att det var tveksamt om SVT uppfyllt sitt public service-uppdrag när det gällde kravet att programutbudet ska spegla hela landet. Enligt nämndens bedömning framgick det av redovisningen att bolaget saknade konkreta mätmetoder för att mäta speglingens omfattning och endast på vissa områden bedömdes bolaget arbeta aktivt, regelmässigt och med hög ambition med frågor om spegling.

Uppfyllelse - SVT

SVT lyfter bland annat fram följande under rubriken ”Arbete med

speglingsperspektivet”.

- SVT finns på totalt 28 platser i Sverige.
- SVT mäter andelen regionala nyhetsinslag i riksnyhetererna.
- Mått på jämställdhet, etnicitet och regional profil i nyhetsspridningen är föremål för diskussion varje vecka på nyhetsredaktionerna med målet att nå en mer balanserad bild i nyhetsförmedlingen.
- SVT arbetar för att föra in speglingsperspektivet tydligare i programuppdragsprocessen.

SVT anser att detaljerade innehållsmätningar av programutbudet lämpligen utförs av forskningen. Av redovisningen framgår vidare att SVT vad avser innehållsanalys av spegling och mångfald utan framgång sökt mätverktyg.

Granskningsnämnden har i sin begäran om kompletterande uppgifter från SVT bland annat frågat vilken eller vilka aspekter av speglingskravet som fångas upp genom mätningen av regionala nyhetsinslag samt hur SVT garanterar att speglingskravet uppfylls även på andra programområden.

I sin komplettering av public service-redovisningen anger SVT bland annat att den aspekt som fångas upp genom mätningen av regionala nyhetsinslag är den geografiska speglingen då fler personer eller opinionsbildare från hela landet får komma till tals och förhållanden från hela Sverige visas. SVT uppger vidare att speglingskravet garanteras på andra områden än nyhetsområdet genom bland annat de uppdragskontrakt som upprättas mellan beställare och programchef samt uppföljningen av uppfyllelsen av kontrakten. SVT hänvisar vidare till information om speglingsarbetet som bolaget inkommit med till myndigheten i samband med ett annat ärende. I samband med detta uttalade SVT bland annat att det i de allmänna villkoren för varje program/uppdrag ska finnas tydliga krav på spegling och hänsyn till att beakta mångfald utifrån olika uppdrags karaktär och förutsättningar.

Granskningsnämnden anser att det framgår av SVT:s redovisning att bolaget har ett mångsidigt programutbud och att bolaget arbetar med speglingsperspektivet i programverksamheten. Mycket talar därför för att SVT har uppfyllt kraven på ett mångsidigt programutbud och spegling av hela landet. För att kunna göra en närmare och en mer välgrundad bedömning av uppfyllelsen av speglingskravet, anser nämnden emellertid att redovisningen bör innehålla en utförligare beskrivning av hur SVT mäter speglingen ur olika aspekter, i olika typer av program samt hur bolaget arbetar med att följa upp speglingen över tid. Vid en sammantagen bedömning anser nämnden med viss tvekan att SVT får anses uppfyllt kravet på spegling i 9 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - UR

UR lyfter bland annat fram följande med anledning av bolagets krav på mångsidighet.

- UR:s spegling av hela landet utgår från utbildningsuppdraget och innebär att regionala och lokala perspektiv återfinns i utbudet och i verksamhetens aktiviteter. UR menar att det finns en relation mellan mångfaldsarbetet och speglingsuppdraget. Den uppstår i det faktum att en stor del av utbildningen är lagstiftad och att alla barn och unga ska gå i skolan. Det betyder att utbildningens olika skolformer speglar samhällets mångfald. Varje klass,

barngrupp, elev och student har en geografisk, etnisk, ålders- och genusmässig bakgrund. Det gäller även alla former av funktionsnedsättningar. UR:s närvaro och dialog med respektive målgrupp bidrar till en förståelse för inkludering, vilket är en förutsättning för spegling av mångfalden i produktionen.

- UR arbetar medvetet med mångfaldsfrågan i sin dagliga verksamhet. Bland annat genom att precisera kraven på mångfald i projektbeställningarna.
- UR försöker sprida inspelningar till olika delar av landet och olika miljöer samt hitta medverkande från hela landet. En stor del av UR:s radioutbud produceras även utanför Stockholm vid de regionala kontoren.
- UR har övervägt att införa en rapportering av inspelningssorter i samband med att ett program produceras men valet av metod och kriterier är inte enkelt att fastställa.
- Undersökningar av mångfald bedrivs.
- UR:s spegling av hela landet sker även via den dialog och det kontakttarbete företaget bedriver mot utbildningsväsendet. Genom samtalen samlar UR kunskaper om användarnas önskemål och behov vilket ger avtryck i utbud och aktiviteter. De innebär även en möjlighet att få reaktioner på befintligt utbud. Under verksamhetsåret 2010 har UR dokumenterat och formaliserat dialogerna med en rad grupper.
- UR har från hösten 2010 fyra mediepedagoger centralt placerade i Stockholm med ett övergripande nationellt uppdrag. Mediepedagogerna ger UR förutsättningar för att se och förstå hur mångfald påverkar och bidrar till lokala, regionala och nationella olikheter.

Granskningsnämnden anser att det framgår av UR:s redovisning att bolaget, inom ramen för sitt uppdrag, har ett mångsidigt programutbud och att arbete pågår för att tillgodose skiftande förutsättningarna och intressen hos befolkningen i hela landet. Nämnden anser att UR får anses ha uppfyllt kravet i 9 § i sändningstillståndet.

4.2.2 55-procentsvillkoret

Granskningsnämnden anser, med utgångspunkt i SR:s definition av vad som är styrande för produktioner utanför Stockholm, att SR får anses ha uppfyllt 55-procentskravet i 11 § i anslagsvillkoren.

Nämnden anser att SVT inte kan anses ha uppfyllt 55-procentskravet i 13 § i anslagsvillkoren.

Reglering

För SR och SVT gäller att respektive bolag ska ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå. Den lokala och regionala organisationen ska ges tillräckliga resurser för att effektivt kunna spegla respektive områdes särprägel och egenart. Organisationen ska utformas med syfte att möjliggöra hög närvaro av personer ute i landet med kunskap om och förankring i de olika regionerna (10 § respektive 12 § i anslagsvillkoren).

Den andel av allmänproduktionen i SR och SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent (11 § respektive 13 § i anslagsvillkoren).

Utvärdering av 55-procentsvillkoret

Myndigheten för radio och tv har på uppdrag av Kulturdepartementet utrett effektiviteten av villkoret att andelen allmänproduktion i SR:s och SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. Utvärderingen gjordes med avseende på programföretagens uppgift att spegla förhållandena i hela landet och redovisades den 1 mars 2011.

Myndighetens slutsats är att villkorets effektivitet kan ifrågasättas då det av olika skäl är svårt att värdera. Faktorer som lyftes fram var bland annat att villkorets konstruktion medför att det skulle vara uppfyllt även i det fall allmänproduktionen endast sker på en ort utanför Stockholm. Vidare ansåg myndigheten att det finns tveksamheter omkring vilka omständigheter det är som avgör att en produktion ska anses höra till en viss produktionsort. En produktionskedja kan vara komplex och innefatta flera led. Olika kriterier kan därför avgöra en produktions hemhörighet. Risker finns att en uppfyllelse av villkoret endast indikerar var en produktion administrativt hör hemma och inte var den fysiskt görs. Att en produktion hör till Stockholm innebär vidare inte nödvändigtvis att den utbudsmässigt inte bidrar till mångfalden i programverksamheten. Myndigheten lyfte även fram att villkoret endast kan antas främja en av flera faktorer som är viktiga i frågan om att spegla hela landet, nämligen den rent geografiska. Om villkoret skulle tas bort skulle det enligt myndigheten tydliggöras att det är resultatet av bolagens produktion och deras decentraliserade organisationer som är avgörande för om bolagen uppfyller kravet på en spegling av hela landet.

Uppfyllelse - SR

Av SR:s redovisning framgår att 57 procent av allmänproduktionen har producerats utanför Stockholm. På begäran av nämnden har SR svarat på vad som avgjort att produktionerna under år 2010 har ansetts höra till en ort utanför Stockholm. SR nämner följande kriterier.

- Programmet läggs ut på en redaktion utanför Stockholm.
- Programmet läggs ut på ett produktionsbolag utanför Stockholm.
- Programmet läggs ut på en redaktion i Stockholm, men i programbeskrivningen anges explicit att programmet helt eller delvis ska produceras av medarbetare utanför Stockholm eller ha ett innehåll som helt eller delvis speglar Sverige utanför Stockholm.
- Beställaren bedömer att programmet innehåller material som speglar Sverige utanför Stockholm, trots att detta inte anges explicit i programbeskrivningen.

Granskningsnämnden har att ta ställning till om SR har levt upp till kravet på att den andel av allmänproduktionen som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. Nämnden delar Myndigheten för radio och tv:s bedömning att villkorets utformning gör det svårt att avgöra vad som ligger till grund för en viss procentsats. För att nämnden ska kunna avgöra om bolaget levt upp till kravet bör respektive redovisning innehålla information om vad som avgjort att produktionerna har ansetts höra till en produktionsort utanför Stockholm under det aktuella året.

Nämnden konstaterar att SR redovisar att 57 procent av den rikssända allmänproduktionen har producerats utanför Stockholm. Av kompletteringen ges vidare en kortfattad beskrivning av vilka faktorer som avgjort att produktionerna under

år 2010 har ansetts höra till en viss produktionsort. Enligt nämndens mening kan det mot bakgrund av SR:s komplettering diskuteras vad som bör krävas för att en produktion ska anses höra till en viss produktionsort. Med utgångspunkt i SR:s definition av vad som är styrande för produktioner utanför Stockholm, anser nämnden dock att SR får anses ha uppfyllt kravet i 11 § i anslagsvillkoren.

Uppfyllelse - SVT

SVT uppger att 58 procent av allmänproduktionen har sitt ursprung från produktionsorterna utanför Stockholm. På begäran av nämnden har SVT svarat på frågan vad som menas med ursprung i detta sammanhang och vad som har varit avgörande för bedömningen att produktionerna hör till produktionsorter utanför Stockholm. SVT har i sitt svar hänvisat till den decentraliserade programchefsorganisationen som beskrivs i redovisningen. Av den framgår att allmänproduktionen är koncentrerad till fyra orter som har var sin programchefsorganisation. SVT hänvisar vidare till den information som bolaget inkommit med till myndigheten i samband med utredningen av 55-procentstvillkoret. SVT uttryckte då bland annat att det som avgör att en produktion anses höra till Stockholm respektive till annan produktionsort är följande kriterier.

- Programidéns ursprung kommer från produktionsorten.
- Programidén bygger oftast på en lokal förankring.
- Den ansvarige utgivaren finns på respektive produktionsort.

Granskningsnämnden har att ta ställning till om SVT har levt upp till kravet på att den andel av allmänproduktionen som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent (se ovan under rubriken *Uppfyllelse – SR* om nämndens syn på villkoret och redovisningens innehåll).

Nämnden konstaterar att SVT redovisar att 58 procent av den rikssända allmänproduktionen har producerats utanför Stockholm. Av redovisningen går det inte att läsa ut vad som ligger till grund för procentsatsen. SVT:s komplettering av redovisningen innehåller endast en hänvisning till ett underlag som SVT lämnat till Myndigheten för radio och tv i samband med myndighetens utredning av 55-procentstvillkoret. Det underlaget innehåller en kortfattad och generell beskrivning av vad som är styrande för bedömningen av vad som anses vara en produktion utanför Stockholm. Enligt nämndens mening kan det mot bakgrund av SVT:s komplettering diskuteras vad som bör krävas för att en produktion ska anses höra till en viss produktionsort. Nämnden, som inte alls kan läsa ut vad som avgjort att de produktioner utanför Stockholm som skett under år 2010 uppgår till 58 procent, kan inte komma till någon annan slutsats än att SVT inte kan anses ha uppfyllt kravet i 13 § i anslagsvillkoren.

4.3 PRODUKTION OCH MÅNGFALD I PROGRAMVERKSAMHETEN

4.3.1 Variation i produktionsformer och utomståendes medverkan

Granskningsnämnden anser att SR, SVT och UR får anses ha uppfyllt kravet om variation i produktionsformer och utomståendes medverkan i 17 §, 15 § respektive 15 § i sändningstillstånden.

Nämnden anser dock att SR:s kommande redovisningar bör ta upp hur många sändningstimmar som respektive produktionsform svarar för.

Nämnden efterfrågar vidare en mer utförlig beskrivning i SVT:s kommande redovisningar av vad medverkande av utomstående kan bestå samt information om i vilka produktioner utomstående medverkande förekommer.

Enligt nämnden bör UR i kommande redovisningar kommentera på vilket sätt bolaget avser att säkerställa en variation i produktionsformer även inom radioverksamheten.

Reglering

SR, SVT och UR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer. Vid sidan om en betydande egen programproduktion ska utläggningar, samarbetsprojekt och inköp av program bidra till denna variation liksom utomståendes medverkan i den egna programproduktionen (17 §, 15 § respektive 15 § i sändningstillstånden).

Tidigare bedömning - SR

Under den föregående tillståndsperioden efterfrågade granskningsnämnden en förklaring till att antalet utomstående medverkande hade minskat samtidigt som kostnaderna för medverkande enligt redovisningarna hade ökat.

Uppfyllelse - SR

SR uppger att bolaget inom alla programområden utom nyhetsområdet köper in program från produktionsbolag. I redovisningen ges exempel på produktionsbolag som SR har samarbetat med under året. SR uppger även att företaget arbetar med att utveckla programbeställningsprocessen för att få en sammanhållen information om alla delar i processen och bland annat tydliggöra relationen mellan SR och de externa bolagen.

Av redovisningen framgår hur stora kostnader SR har för produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av sändningsrätter. Även antalet anlitate produktionsbolag redovisas. Redovisningen saknar dock siffror på hur stor andel de olika produktionsformerna utgör av det totala utbudet. Det kan konstateras att SR har en betydande egen programproduktion. Hur stor den är i förhållande till andra produktionsformer går dock inte att utläsa av redovisningen. I syfte att få en mätbar uppföljning av de olika produktionsformernas inverkan på totalutbudet och variationen över tid anser nämnden att SR:s kommande redovisningar bör ta upp hur många sändningstimmar som respektive produktionsform svarar för.

SR ger i sin redovisning en utförlig beskrivning av de utomstående medverkande samt information om i vilka typer av produktioner de förekommer. Granskningsnämnden anser att det kan utläsas av SR:s redovisning att bolaget i enlighet med sitt public service-uppdrag har bidragit till mångfalden genom utomståendes medverkan i den

egna programproduktionen. Nämnden, som konstaterar att antalet medverkande sedan år 2009 har minskat och att kostnaderna för de medverkande enligt redovisningen har ökat, efterfrågar dock alltjämt en förklaring till detta.

Granskningsnämnden anser vid en samlad bedömning att SR får anses ha uppfyllt kraven om variation i produktionsformer och utomståendes medverkan i 17 § i sändningstillståndet.

Tidigare bedömningar - SVT

Under den föregående tillståndsperioden utgjorde summan av SVT:s egen programproduktion och utländska inköp runt 90 procent av det totala utbudet. Efter det första året i tillståndsperioden hade granskningsnämnden synpunkter på att utrymmet för utläggningar, samarbetsprojekt och svenska inköp föreföll vara begränsat. Efter det andra året, då andelen svenska inköp hade minskat, uttalade nämnden, mot bakgrund av villkorets utformning, att det förhållandet att svenska inköp i allt mindre utsträckning bidrog till en variation i produktionsformer inte ledde till slutsatsen att uppdraget inte var uppfyllt. I sin bedömning av redovisningen för år 2009 ansåg nämnden, som konstaterade att svenska inköp och svenska samproduktioner hade ökat samt noterade en utveckling inom samproduktion och de nordiska samarbetena, att villkoret fick anses vara uppfyllt.

Uppfyllelse - SVT

SVT har alltjämt en betydande egen programproduktion, som dock har minskat något sedan år 2009. Liksom tidigare består programutbudet till ungefär 90 procent av en blandning av SVT-producerade program och inköpta utländska produktioner. Andelen utländska förvärv har ökat något sedan föregående år. Svenska och utländska samproduktioner, svenska förvärv och produktionsutläggningar ligger på i stort sätt samma nivåer som år 2009. Av SVT:s redovisning framgår vidare att andelen nordisk produktion har ökat och att de nordiska samarbetena fortlöper och utvecklas. SVT uppger även att den ökade tilldelningen av anslagsmedel till stora delar har använts för att öka den svenska dramaproduktionen av utomstående produktionsbolag och att resultatet av det kommer att synas i utbudet från och med år 2011.

SVT:s redovisning innehåller en översikt över kostnaderna för utomstående medverkande samt resonemang om hur arvodering av medverkanden kan se ut och svårigheten i att beräkna antalet medverkande. SVT uppger att utomstående medverkande i högre utsträckning än tidigare är juridiska personer. Av redovisningen framgår att antalet medverkande har minskat sedan år 2009 liksom kostnaderna för dessa. SVT uppger att orsaken till det är att bolaget i stället i allt högre utsträckning anlitar externa produktionsbolag för dramaproduktion.

Granskningsnämnden anser att SVT:s programverksamhet får anses bestå av en variation i produktionsformer i enlighet med villkoret. Nämnden, som vidare konstaterar att SVT redovisar ett stort antal utomstående medverkande, efterfrågar dock en mer utförlig beskrivning i SVT:s kommande redovisningar av vad medverkande av utomstående kan bestå i samt information om i vilka produktioner utomstående medverkande förekommer för att tydligare kunna se hur SVT i enlighet med sitt public service-uppdrag har bidragit till mångfalden genom utomståendes medverkan i den egna programproduktionen.

Granskningsnämnden anser vid en samlad bedömning att SVT får anses ha uppfyllt kraven om variation i produktionsformer och utomståendes medverkan i 15 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - UR

UR har i uppdrag att sända radio- respektive tv-program. UR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer. Enligt nämndens mening innebär kravet på mångfald rimligen att såväl radio- som tv-verksamhet ska kunna visa upp en variation i produktionsformer.

UR har en betydande egen programproduktion inom både radio och tv. Vad avser tv-sändningar så har andelen egenproduktion ökat markant, den har fördubblats sedan år 2009 och den utgör tillsammans med utländska förvärv den produktionsform som dominerar sändningarna. Nämnden noterar att det finns en variation i produktionsformer i fråga om tv genom produktionsutläggningar, svenska och utländska samproduktioner samt svenska och utländska förvärv. Samma spridning återfinns inte i radioutbudet där de produktionsformer som finns representerade, utöver egenproduktion, är svenska samproduktioner och svenska produktionsutläggningar.

UR:s programverksamhet i sin helhet, sett både till radio och tv, får dock enligt granskningsnämnden anses bestå av en variation i produktionsformer. Enligt nämnden kan det vidare utläsas av redovisningen att UR i enlighet med sitt public service-uppdrag har bidragit till mångfalden genom utomståendes medverkan i den egna programproduktionen. UR bör dock i kommande redovisning kommentera på vilket sätt UR avser att säkerställa en variation i produktionsformer även inom radioverksamheten.

Granskningsnämnden anser vid en sammantagen bedömning att UR får anses ha uppfyllt kraven om variation i produktionsformer och utomståendes medverkan i 15 § i sändningstillståndet.

4.3.2 Säkerställande av public service-uppdraget vid upphandling av produktion

Granskningsnämnden anser att SR, SVT och UR får anses ha uppfyllt kravet om säkerställande av public service-uppdraget vid upphandling av produktion i 16 §, 20 § respektive 17 § i anslagsvillkoren.

Reglering

SR, SVT och UR ska redovisa hur det säkerställs att all verksamhet uppfyller de krav som ställs på företagen i sändningstillstånd och anslagsvillkor (16 §, 20 § respektive 17 § i anslagsvillkoren).

Uppfyllelse - SR

Under rubriken *Kvalitetskontroll, utvärdering och återkoppling – externa producenter* (s.79) redogör SR för de funktioner som ska säkerställa public service-uppdraget i de fall SR inte är ensam producent. SR uppger bland annat att försök med exekutiva producenter har inletts under år 2010 och att funktionen inköpsansvarig för extern produktion har

tillkommit under året. Granskningsnämnden anser att SR får anses ha uppfyllt kravet om säkerställande av public service-uppdraget vid upphandling av produktion i 16 § i anslagsvillkoren.

Uppfyllelse - SVT

Under rubriken *Beställarorganisation och uppdragsprocess* (s. 39) redogör SVT för de funktioner som ska säkerställa public service-uppdraget i de fall SVT inte är ensam producent. Granskningsnämnden anser att bolaget får anses ha uppfyllt kravet om säkerställande av public service-uppdraget vid upphandling av produktion i 20 § i anslagsvillkoren.

Uppfyllelse - UR

Under rubriken *Säkerställande av att program av produktionsbolag uppfyller public service-kraven* (s. 15) redogör UR för de funktioner som ska säkerställa public service-uppdraget i de fall UR inte är ensam producent. Granskningsnämnden anser att UR får anses ha uppfyllt kravet om säkerställande av public service-uppdraget vid upphandling av produktion i 17 § i anslagsvillkoren.

4.3.3 Program av europeiskt ursprung

Granskningsnämnden anser att SVT och UR får anses ha uppfyllt kraven om program av europeiskt ursprung i 5 kap. 7 § i radio- och tv-lagen.

Nämnden anser att programföretagens kommande redovisningar bör innehålla uppgifter som visar hur stor andel av programmen som har artister verksamma i Sverige respektive verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

Reglering

För SVT och UR gäller radio- och tv-lagens bestämmelser om program av europeiskt ursprung. I 5 kap. 7 § sägs följande.

Den som sänder tv på annat sätt än genom tråd ska se till att följande krav uppfylls, om det inte finns särskilda skäl mot det:

1. Mer än hälften av den årliga sändningstiden ska upptas av program av europeiskt ursprung.
2. Minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten ska avse program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. En så stor andel som möjligt bör utgöras av program som har färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Tv-sändningar ska, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

Tidigare bedömning - SVT

I sin bedömning av SVT:s redovisning för år 2009 konstaterade nämnden att kravet på såväl andel sändningstid och mängden som framställts av självständiga europeiska producenter var uppfyllt. Nämnden påpekade dock att det inte gick att utläsa av redovisningen hur stor andel som utgjordes av program som färdigställts under de närmast föregående fem åren. Vidare uttalade nämnden att SVT under den kommande

tillståndsperioden på ett tydligare sätt borde belysa produktionen av program med europeiskt ursprung i public service-redovisningen.

Uppfyllelse - SVT

Av SVT:s redovisning framgår att kravet på att mer än hälften av den årliga sändningstiden ska upptas av program av europeiskt ursprung är uppfyllt. Även kravet avseende mängden program som framställts av självständiga europeiska producenter får anses vara uppfyllt. Av redovisningen framgår nu även hur stor andel av dessa program som färdigställts under de närmast föregående fem åren och nämnden anser att SVT även i denna del får anses uppfylla kraven.

Granskningsnämnden har i sin begäran om kompletterande uppgifter från SVT ställt frågan hur stor andel av sändningstiden som upptas av program av europeiskt ursprung som innehåller program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige, då detta inte framgår av redovisningen. SVT har svarat att knappt 60 procent av programmen med europeiskt ursprung upptas av program på svenska språket samt att uppgifter på hur stor andel av programmen som har artister verksamma i Sverige respektive verk av upphovsmän verksamma i Sverige inte kan ges. Nämnden anser dock att kommande redovisningar bör innehålla uppgifter som visar hur stor andel av programmen som har artister verksamma i Sverige respektive verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

Granskningsnämnden anser vid en sammantagen bedömning att SVT får anses ha uppfyllt kraven om program av europeiskt ursprung i 5 kap. 7 § i radio- och tv-lagen.

Tidigare bedömning - UR

I granskningsnämndens bedömning av UR:s redovisning för år 2009 konstaterade nämnden att kravet på såväl andel sändningstid och mängden som framställts av självständiga europeiska producenter var uppfyllt. Nämnden påpekade dock att det inte gick att utläsa av redovisningen hur stor andel som utgjordes av program som färdigställts under de närmast föregående fem åren. Vidare uttalade nämnden att UR under den kommande tillståndsperioden på ett tydligare sätt borde belysa produktionen av program med europeiskt ursprung i public service-redovisningen.

Uppfyllelse - UR

Av UR:s redovisning framgår att kravet på att mer än hälften av den årliga sändningstiden ska upptas av program av europeiskt ursprung är uppfyllt. Även kravet avseende mängden program som framställts av självständiga europeiska producenter är uppfyllt. Av redovisningen framgår nu även hur stor andel av dessa program som färdigställts under de närmast föregående fem åren och att UR även i denna del får anses uppfylla kraven.

Granskningsnämnden har i begäran om kompletterande uppgifter från UR ställt frågan hur stor andel av sändningstiden som upptas av program av europeiskt ursprung som innehåller program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige, då detta inte framgår av redovisningen. UR har kompletterat redovisningen med uppgift om att 76 procent utgörs av svensk produktion, det vill säga program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige. Nämnden anser dock att kommande redovisningar bör innehålla uppgifter som visar hur stor andel av

programmen som har artister verksamma i Sverige respektive verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

Granskningsnämnden anser sammanfattningsvis att UR får anses ha levt upp till kraven om program av europeiskt ursprung i 5 kap. 7 § i radio- och tv-lagen.

4.4 KULTUR

Granskningsnämnden anser att SR och SVT får anses ha uppfyllt sina respektive kulturuppdrag för år 2010 i enlighet med 11 § respektive 10 § i sändningstillstånden. Nämnden anser att även UR får anses ha uppfyllt sitt public service-uppdrag på kulturområdet i enlighet med 13 § i sändningstillståndet.

Reglering

SR och SVT ska erbjuda ett mångsidigt kulturutbud av hög kvalitet. Detta utbud ska fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndsperioden. SR och SVT ska bevaka, spegla och kritiskt granska händelser på kulturlivets olika områden i Sverige och i andra länder. Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen. SR och SVT ska, självt och i samarbete med utomstående producenter och utövare i det svenska kulturlivet, svara för en omfattande produktion av kulturprogram i vid mening och då särskilt på det svenska språket. Särskild vikt ska läggas vid dramaproduktion av hög kvalitet. En viktig del är att spegla de många olika kulturer och kulturyttringar som finns i Sverige. SR och SVT ska göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med kulturinstitutioner samt fria kulturproducenter på skilda kulturområden i hela Sverige. SVT ska bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion (11 § respektive 10 § i sändningstillstånden).

I anslagsvillkoren för SR och SVT anges att bolagens respektive kulturuppdrag ska redovisas tydligare (16 § respektive 20 § i anslagsvillkoren).

UR ska erbjuda ett mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns i Sverige och innehåller program från olika delar av världen (13 § i sändningstillståndet).

Uppfyllelse- SR

Av SR:s redovisning framgår att bolaget under år 2010 har tillsatt en ny kulturkorrespondent med ansvar för rapportering av kulturhändelser utanför Sverige. Fyra nya kulturreportrar har tillsatts. Vidare har SR startat programmet *Kosmo* med inriktning på internationell kultur samt startat ett nytt rikssänt kulturprogram, *P4 Kultur*. Vad avser speglingen och granskningen av kulturlivets olika områden i andra länder har SR i sin komplettering av redovisningen anfört bland annat följande.

SR intensifierade kulturbevakningen avsevärt under år 2010, såväl i Sverige som internationellt. Kulturbevakningen innefattar allt från recensioner av litteratur, film, teater, musik och opera till kritiskt förhållningssätt gentemot kulturinstitutioner, politiker, organisationer och andra aktörer i kulturlivet. I kulturbevakningen belyses trender och företeelser för att väcka tankar och stimulera till debatt.

SR instiftade två nya kulturpriser under året: Barnens romanpris för att stärka och sätta ljuset på barnlitteraturen samt det kulturjournalistiska "Kerstin M Lundberg-priset" i syfte att bredda kunskaperna om europeiskt kulturliv.

Under 2010 har en särskilt utsedd kulturkorrespondent skildrat en rik variation av kulturyttringar i främst Europa. Kulturkorrespondenten har levererat reportage och program från Belgien, Österrike, Schweiz, Tyskland, Italien, Serbien, Storbritannien och Finland. Det har handlat om evenemang och om kulturaktiviteter i övrigt som litteratur, teater, film, konst och musik. Denna kulturkorrespondent belönades med Stora journalistpriset 2010.

På samma sätt har en särskild korrespondent med tonvikt på ungas perspektiv ägnat uppmärksamhet åt bland annat populärkultur och ungas villkor i Frankrike, Lettland, USA, Mexico, Latinamerika och Franska Guyana.

Kritiskt granskande kulturjournalistik, bland annat kring globalt uppmärksammade konstnärer, bedrevs kontinuerligt i nya magasinprogrammet *Kosmo* som tog lyssnarna med till Tel Aviv, Damaskus, New Orleans, Istanbul, Pécs/Ungern, Reykjavik, Paris, södra Spanien och New York.

Till de världsomspännande bilderna av kultur hör också ordinarie utrikeskorrespondenters rapportering och en mängd inslag i *Kulturnytt*, *Nya vågen* och *Mitt i musiken*. Aktualitetsprogrammet *Studio ett* har sänt kulturreportage med internationell prägel, vilket lett till att programmets kulturreporter uppmärksammats med nominering till Prix Europa.

SR anför även att bolaget under år 2010 har genomfört temaveckor, reportageserier och enskilda programinslag för att skildra det mångkulturella Sverige. I dessa satsningar ingår bland annat rapportering från olika länder och samproduktioner med bland annat iranska, ryska, finska och norska redaktioner och journalister.

Angående det nordiska samarbetet redovisar SR ett stort antal samarbeten så som:

- SR Sameradion har ett omfattande samarbete med den norska och finska Sameradion.
- Meänkieliredaktionen i Norrbotten har ett regelbundet samarbete med finska Yle.
- SR:s nordenkorrespondent har ett kontinuerligt utbyte med kollegor i de nordiska public service-bolagen.
- P4 Jämtland har under året haft flera samarbeten med norska NRK.
- P4 Värmland har utbytt erfarenheter med NRK Östfold i Fredrikstad kring webb-publicering av nyheter.
- När Öresundsbron fyllde tio år samsände P4 Malmöhus med Köpenhamns Radio (Danmarks Radio).
- SR:s musikredaktion har ett kontinuerligt projekt inom den nordisk/baltiska gruppen av EBU. Under år 2010 fanns också ett samarbete kring jazz samt sommarfestivaler.

Av SR:s redovisning framgår att bolaget uppfyller kraven i sändningstillståndet vad gäller samarbeten och produktion av kulturprogram samt speglingen av olika kulturyttringar. SR har även tillgängliggjort ett stort antal konserter och kulturhändelser genom olika samarbeten. SR uppger också att bolaget är ett av landets största arbetsgivare för kulturarbetare samt att Radioteaterns produktioner bygger nästan uteslutande på utomstående medverkan.

Granskningsnämnden anser sammanfattningsvis att SR får anses ha uppfyllt sitt kulturuppdrag för år 2010.

Uppfyllelse - SVT

SVT redovisar att uppgiften att bevaka, spegla och kritiskt granska händelser på

kulturlivets olika områden ryms i det utbud som klassificeras som kulturfakta. Det bestod år 2010 av dagliga nyheter, veckomagasin med särskilda bevakningsuppdrag, debatter och dokumentärer. Bevakning och journalistisk granskning av kulturlivet i Sverige och i världen kompletterades med inslag som förmedlade kulturupplevelser. Programexempel som ges är *Kulturnyheterna*, *Kobra* och *Sverige!* Av redovisningen framgår att SVT under år 2010 sände drygt 9 000 timmar fördelat på 59 program från andra länder.

Vidare ger SVT i sin redovisning flera exempel på nordiska produktionssamarbeten och samproduktioner. Bolaget ger även exempel på program som sänts i SVT, som är resultat av sådana samarbeten och som producerats inom ramen för Nordvision-samarbetet. Det saknas emellertid en samlad redovisning av SVT:s utbud om och från de nordiska länderna. Enligt nämndens mening vore det värdefullt och mer lättöverskådligt med resultat av det nordiska samarbetet samlat.

Av SVT:s redovisning framgår att bolaget har en omfattande produktion av kulturprogram. Det beskrivs hur de olika samarbetena på området sett ut och vilka aktörer som medverkat. SVT har vidare tillgängliggjort ett stort antal konserter och kulturhändelser genom olika samarbeten. I redovisningen beskrivs även de samarbeten som finns med olika svenska filmproduktioner. Under år 2010 har SVT bland annat samarbetat med Svenska Filminstitutet, Film i Skåne, Film i Väst, Filmregion Stockholm Mälardalen och Filmpool Nord.

Granskningsnämnden anser sammanfattningsvis att SVT får anses ha uppfyllt sitt kulturuppdrag för år 2010.

Uppfyllelse -UR

UR har i sin redovisning på ett tydligt sätt visat att bolaget tillhandahåller ett mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns i Sverige och att UR:s utbud innehåller program från olika delar av världen.

Granskningsnämnden anser att UR får anses ha uppfyllt sitt public service-uppdrag på kulturområdet.

4.4 BARN OCH UNGA

Sammantagen reglering

SR, SVT och UR och ska erbjuda ett varierat utbud av program av hög kvalitet för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungdomars egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen. Programföretagen ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program i olika genrer för barn och unga. Bolagen ska särskilt utveckla programverksamheten för de äldre barnen och ungdomarna. SR, SVT och UR ska ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper. SVT och UR ska även ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som har teckenspråk som första språk (14 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden).

För samtliga programföretag gäller att tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning ska prioriteras särskilt (15 §, 13 § respektive 12 § i

sändningstillstånden).

För SVT gäller även att inriktningen på programverksamheten för döva ska vara att sända främst nyheter, information och kulturprogram på teckenspråk. Barn och ungdomar ska särskilt prioriteras (13 § i sändningstillståndet).

SR, SVT och UR får enligt sändningstillstånd och anslagsvillkor fördela ansvaret för olika slags insatser i fråga om program om och för personer med funktionsnedsättningar. Överenskommelsen ska lämnas till granskningsnämnden och Kulturdepartementet (9 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden). Enligt överenskommelsen har SVT ett särskilt ansvar för produktion av tv-program för döva och UR producerar och sänder utbildningsprogram för funktionsnedsatta.

Enligt sändningstillstånden ska SR, SVT och UR ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper (14 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden).

I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

Av bolagens överenskommelse för år 2010 framkommer bland annat att SR och SVT genomför ett redaktionellt samarbete mellan företagets samiskspråkiga redaktioner. Vidare har bolagen enats om att det är SR som huvudsakligen sänder och producerar program på romani chib och att de stora invandrarspråken enligt överenskommelsen görs av SR och UR.

4.4.1 Nyheter, fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser för barn och unga

Granskningsnämnden anser att SR får anses ha levt upp till kravet om utbud av nyheter, fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser för äldre barn och unga i 14 § i sändningstillståndet. Nämnden dock anser att det är tveksamt om SR får anses ha uppfyllt kravet om utbud av nyheter och fakta för barn i 14 § i sändningstillståndet.

Enligt nämnden får SVT anses ha uppfyllt kravet om utbud av nyheter, fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser för barn i 11 § i sändningstillståndet. Nämnden anser dock att SVT inte kan anses ha uppfyllt kravet om utbud av nyheter samt kulturella och konstnärliga upplevelser för äldre barn och unga i 11 § i sändningstillståndet.

Nämnden anser att UR inte kan anses ha uppfyllt till kravet om utbud av nyheter för barn och unga i 11 § i sändningstillståndet.

Reglering

SR, SVT och UR ska erbjuda ett varierat utbud av program av hög kvalitet för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungdomars egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen (14 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden).

Uppfyllelse - SR

Granskningsnämnden konstaterar att SR har bedrivit sändningar för barn under 12 år inom områdena nyheter, fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser. Enligt nämnden är det dock tveksamt om nio sändningstimmar med nyheter för barn och en sändningstimme inom området samhälle, medför att SR får anses ha uppfyllt kravet om utbud av nyheter och fakta för barn i 14 § i sändningstillståndet.

Av redovisningen framgår att SR har haft sändningar för äldre barn och unga inom de aktuella områdena. Denna målgrupp avser enligt redovisningen barn och unga i åldern 12 till 19 år. Av redovisningen framgår att 263 timmar nyheter, 469 timmar samhälle och 27 435 timmar kultur/musik har sänts. Granskningsnämnden anser att programföretaget får anses ha uppfyllt kravet om nyheter, fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser för äldre barn och unga i 14 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - SVT

Granskningsnämnden konstaterar att SVT har bedrivit sändningar för barn inom de aktuella områdena. Bolaget redovisar 51 timmar kultur/musik, 308 timmar fakta och 20 timmar nyheter. SVT får anses ha levt upp till kravet om nyheter, fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser för barn i 11 § i sändningstillståndet.

Av SVT:s redovisning framgår att programutbudet för äldre barn och unga domineras av fiktion och underhållning. Vidare innefattar utbudet 54 sändningstimmar inom området fakta. Sändningar för äldre barn och unga inom områdena nyheter och kultur saknas. Nämnden anser att SVT inte kan anses ha levt upp till kravet om nyheter samt kulturella och konstnärliga upplevelser för äldre barn och unga i 11 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - UR

Av UR:s redovisning framgår att bolagets utbud för barn samt för äldre barn och unga är mycket varierat. Granskningsnämnden anser att det går att utläsa av redovisningen att utbudet omfattar produktion inom områdena kultur och fakta. Det framgår dock inte i vilken omfattning UR har sänt nyheter för barn och unga. Nämnden anser mot den bakgrunden att UR inte kan anses ha levt upp till kravet om nyheter för barn och unga i 11 § i sändningstillståndet.

4.4.2 Egen nyproduktion för barn och unga

Det är enligt nämndens mening tveksamt om SR, SVT och UR får anses ha uppfyllt kravet om omfattande egen nyproduktion för barn och unga i 14 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden.

Enligt nämnden bör SR:s kommande redovisning kompletteras med uppgift om hur omfattande nyproduktionen för barn och unga är och hur stor del av den som är egenproducerad.

Nämnden anser att det av SVT:s kommande redovisning bör framgå hur stor del av den egna nyproduktionen som avser barn respektive unga och om materialet har skapats inom ramen för redan befintliga program eller inte.

Enligt nämnden bör UR:s kommande redovisning kompletteras med uppgift om hur omfattande den egna nyproduktionen för barn respektive unga är.

Reglering

Programföretagen ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program i olika genrer för barn och unga (14 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden).

Inför den förra tillståndsperioden framhöll regeringen behovet av nyskapande barn- och ungdomsprogram, vilket enligt regeringen bland annat innebar ”att programföretagen ska ha en omfattande egen nyproduktion” (prop. 2005/06:112, s. 59). Granskningsnämnden anser mot den bakgrunden att bestämmelsens lydelse ”omfattande nyproduktion och egen produktion” syftar på just egen nyproduktion.

Uppfyllelse - SR

I sin redovisning ger SR exempel på nyproduktion. Av beskrivningarna framgår att bolaget under år 2010 har haft nyproduktion inom olika genrer för både barn och unga och att den i huvudsak förekommit inom ramen för befintliga program. Enligt granskningsnämnden kan det diskuteras om villkoret kan anses uppfyllt då nyproduktionen i huvudsak skapats inom ramen för existerande program. Nämnden konstaterar vidare att det inte framgår exakt hur omfattande nyproduktionen för barn och unga är, eller hur stor del av den som är egenproducerad. Det får till följd att nämnden, trots att SR redovisar en omfattande totalproduktion för barn och unga, har svårt att bedöma om bolaget har levt upp till kravet på egen nyproduktion för barn och unga. Enligt nämnden bör SR:s kommande redovisning kompletteras med uppgift om hur omfattande nyproduktionen för barn och unga är och hur stor del av den som är egenproducerad. Det är enligt nämndens mening tveksamt om SR får anses ha uppfyllt kravet om omfattande egen nyproduktion i 14 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - SVT

Av SVT:s redovisning framgår att bolaget har en egen nyproduktion i olika genrer för barn och unga och att den har minskat sedan år 2009.

SVT har i sin komplettering av redovisningen kommenterat minskningen av egenproduktion för barn och unga. Enligt SVT är den främsta anledningen till att egenproduktionen har minskat att bolaget har svårigheter att följa upp de delar av *Bolibompa* som sänds mellan de programsatta programmen sedan år 2008. SVT

uppskattar därför att det produceras ytterligare 150 timmar egenproducerade barnprogram om året. Nämnden uppfattar den kompletterande informationen på så sätt att 150 timmar egenproduktion ska läggas till den uppgift som återfinns i redovisningen.

Granskningsnämnden konstaterar att det inte framgår hur stor del av den egna nyproduktionen som avser barn respektive unga eller om materialet har skapats inom ramen för redan befintliga program eller inte. Enligt nämnden bör därför nästa redovisning innehålla information om detta. Det är enligt nämndens mening tveksamt om SVT får anses ha uppfyllt kravet om omfattande egen nyproduktion i 11 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - UR

Av UR:s redovisning framgår att bolaget under år 2010 har haft en omfattande produktion för barn och unga inom olika genrer, som till viss del varit ny och till viss del egenproducerad. Det går dock inte att utläsa exakt hur omfattande den egna nyproduktionen för barn respektive unga är. Det får till följd att nämnden, trots att UR redovisar en omfattande totalproduktion för barn och unga, har svårt att bedöma om bolaget har levt upp till kravet på egen nyproduktion för barn och unga. Enligt nämnden bör UR:s kommande redovisning kompletteras med uppgift om hur omfattande den egna nyproduktionen för barn respektive unga är. Det är enligt nämndens mening tveksamt om UR får anses ha uppfyllt kravet om omfattande egen nyproduktion i 11 § i sändningstillståndet.

4.4.3 Utveckling av programverksamheten för äldre barn och ungdomar

Granskningsnämnden anser att SR får anses ha uppfyllt kravet om utveckling av programverksamheten för äldre barn och ungdomar i 14 § i sändningstillståndet.

Enligt nämnden kan SVT och UR inte anses ha uppfyllt kravet om utveckling av programverksamheten för äldre barn och ungdomar i 11 § i respektive sändningstillstånd. Nämnden anser att SVT och UR i kommande redovisningar bör ge utförligare beskrivningar av hur de särskilt har utvecklat sina respektive programverksamheter för de äldre barnen och ungdomarna.

Reglering

Bolagen ska särskilt utveckla programverksamheten för de äldre barnen och ungdomarna (14 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden).

Uppfyllelse - SR

Av SR:s redovisning framgår att programutbudet omfattar ett stort antal sända timmar inom alla ämnesområden som redovisningen tar upp för äldre barn och ungdomar. Denna målgrupp avser enligt redovisningen barn och unga i åldern 12 till 19 år. Redovisningen innehåller även många exempel på program riktade till målgruppen. Vad avser frågan om hur SR särskilt har utvecklat programverksamheten för de äldre barnen och ungdomarna nämns i redovisningen bland annat följande arbete under år 2010.

- För äldre barn har SR under år 2010 producerat specialskrivna serier som *Doj Dojs hotell* och *Slutna rodna*. *Vi i femman* förnyades med en kompletterande

webbplats. Unga radioteatern producerade gestaltande föreställningar.

- För unga gjordes särskilda insatser i P3: program i samband med valet. Vidare redovisas att *P3 Dokumentär* gjort en specialsatsning med en utrikeskorrespondent som belyst olika delar av världen ur ungas perspektiv.

Granskningsnämnden anser att SR får anses ha uppfyllt kravet om utveckling av programverksamheten för äldre barn och ungdomar i 14 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - SVT

Det kan konstateras att utbudet för ungdomar har minskat betydligt sedan år 2009. Av SVT:s redovisning framgår vidare att programutbudet är knapphändigt vad avser kultur och nyheter för ungdomar. I SVT:s redovisning nämns en del program där det framgår att målgruppen är äldre barn och/eller ungdomar. Även några webbserier som riktar sig till ungdomar omnämns.

SVT har i sin komplettering av redovisningen svarat på frågan hur bolaget avser att särskilt utveckla programverksamheten för de äldre barnen och ungdomarna under tillståndsperioden och hur programverksamheten under år 2010 har bidragit till det arbetet. SVT uppger att bolaget har svårigheter med att klassificera program som särskilda ungdomsprogram då det enligt SVT är tydligt att det är svårt att nå unga med program som bär stämpeln ungdomsprogram. SVT uppger att det därför görs en hel del förändringar i det ordinarie utbudet som bättre ska passa en yngre målgrupp och att resurserna kommer att koncentreras till de platser där ungdomar lägger en stor del av sin tid, nämligen webben. Om arbetet under året hänvisar SVT till webbprogram för ungdomar samt till en humorsajt. SVT anger som förklaring till det minskade utbudet för ungdomar att program har lagts ned sedan det konstaterats att de inte nått den tänkta målgruppen.

Granskningsnämnden har tidigare ifrågasatt om satsningar på webben i tillräcklig utsträckning svarar mot kravet om utveckling av programverksamheten för äldre barn och ungdomar i sändningstillståndet. Enligt nämndens uppfattning avser ”programverksamheten” närmast kärnverksamhet, det vill säga att producera och sända program. Nämnden anser inte att de beskrivningar som ges i redovisningen visar att SVT under år 2010 särskilt har utvecklat sin programverksamhet för de äldre barnen och ungdomarna. Nämnden anser att detta bör utvecklas i nästa redovisning och att SVT inte kan anses ha uppfyllt kravet om utveckling av programverksamheten för äldre barn och ungdomar i 11 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - UR

UR redovisar ett omfattande utbud för grund och gymnasieskolan inom många ämnesområden. Dock går inte att utläsa hur många sändningstimmar som avser äldre barn och ungdomar. I redovisningen ges exempel på program och webbplatser riktade till årskurs 7–9 respektive gymnasieskolan. Nämnden anser dock inte att det framgår av beskrivningarna att UR under år 2010 särskilt har utvecklat sin programverksamhet för de äldre barnen och ungdomarna. Nämnden anser att detta bör utvecklas i nästa redovisning och att UR inte kan anses ha uppfyllt kravet om utveckling av programverksamheten för äldre barn och ungdomar i 11 § i sändningstillståndet.

4.4.4 UR:s särskilda ansvar för barn- och ungdomsutbildning

Granskningsnämnden anser att UR får anses ha uppfyllt kravet om barn- och ungdomsutbildning i 9 § i sändningstillståndet.

UR ska koncentrera sin programverksamhet till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av fortbildningsprogram. Programverksamheten ska bland annat bedrivas inom utbildningsområdena barn- och ungdomsutbildning och inriktas på att förstärka, bredda och komplettera de insatser som görs av andra på dessa områden (9 § i sändningstillståndet).

Granskningsnämnden konstaterar att UR redovisar ett omfattande utbud för grund- och gymnasieskolan inom många ämnesområden. Nämnden anser mot den bakgrunden att UR får anses ha uppfyllt kravet om barn- och ungdomsutbildning i 9 § i sändningstillståndet.

4.4.5 Barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper

Vad avser finska, meänkieli och samiska anser granskningsnämnden med viss tvekan att bolagen får anses ha uppfyllt kravet om särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som tillhör språkliga och etniska minoritetsgrupper i 14 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden.

Vad avser utbudet för barn tillhörande språkgruppen romani chib anser nämnden att SR, SVT och UR inte kan anses ha uppfyllt kravet om särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som tillhör språkliga och etniska minoritetsgrupper i 14 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden.

Nämnden anser att det av SVT:s kommande redovisningar bör framgå hur sändningstimmarerna för respektive minoritetsspråk fördelar sig på olika ämnesområden.

Nämnden anser även att det bör framgå av UR:s kommande redovisningar hur sändningstimmarerna för respektive minoritetsspråk är fördelade på olika ämnesområden.

Reglering

Enligt sändningstillstånden ska SR, SVT och UR ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper (14 §, 11 § respektive 11 § i sändningstillstånden).

I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

Av bolagens överenskommelse för år 2010 framkommer bland annat att SR och SVT genomför ett redaktionellt samarbete mellan företagets samiskspråkiga redaktioner. Vidare har bolagen enats om att det är SR som huvudsakligen sänder och producerar program på romani chib och att de stora invandrarspråken enligt överenskommelsen görs av SR och UR.

Uppfyllelse

Programföretagens public service-redovisningar visar att följande antal timmar för barn och unga (förstasändningar och repriserna sammantaget) har sänds under år 2010.

	SR	SVT	UR
Finska	1057	36	10,5
Meänkieli	17	5	1,7
Samiska	1752	25	5,9
Romani chib	0	0	2,2
Totalt	2826	66	20,3

Av SR:s redovisning framgår att bolaget har haft sändningar för barn och unga på samiska och finska inom samtliga programområden som redovisningen tar upp. Hur stor del av den redovisade tiden som avser barn respektive unga framgår dock inte. Vad avser meänkieli redovisas inga nyheter. Vidare redovisar SR inga sändningstimmar på romani chib men uppger att barnprogram på romani chib ligger för nedladdning på webben. SR uppger att även sagor på jiddisch finns att ladda ner på bolagets webbplats.

SVT:s barn och ungdomsutbud för minoriteter under år 2010 har enligt redovisningen endast omfattat två timmar fakta, inga nyheter och inga sändningar inom området kultur. Utbudet för minoriteter består i princip enbart av underhållning. Av redovisningen framgår inte hur sändningstimmarna för respektive minoritetsspråk fördelar sig på olika ämnesområden. Nämnden anser att detta bör framgå av kommande redovisningar.

Av UR:s redovisning framgår att bolaget har bedrivit sändningar för barn och unga på de nationella minoritetsspråk som enligt sändningstillståndet ska inta en särställning i programverksamheten. Av redovisningen framgår inte hur sändningstimmarna för respektive minoritetsspråk är fördelade på olika ämnesområden. Nämnden anser att detta bör framgå av kommande redovisningar.

Mot bakgrund av det låga antal sändningstimmar som redovisas avseende romani chib har granskningsnämnden i begäran om kompletteringar från programföretagen ställt frågan om bolagen tillsammans eller var för sig planerar satsningar på minoritetsspråket.

SR, SVT och UR hänvisar i sina svar till det som står i bolagens gemensamma överenskommelse, att utbudsansvariga för språkliga minoriteter från de tre programbolagen träffas ett par gånger per år för att planera samarbeten och fördela ansvar för olika insatser samt följa upp och utvärdera. Det uppges vidare att strategiska diskussioner med sikte på framtiden förs bolagen emellan.

Enligt SR kommer bolagets satsning på sagor på romani chib på webben att fortsätta.

UR uppger att bolaget har ett flerårigt perspektiv i planeringen av insatser på romani chib och att UR av resursskäl satsar på olika minoritetsspråk olika år.

Vad avser finska, meänkieli och samiska anser granskningsnämnden, vid en bedömning av programföretagens samlade programverksamheter, att bolagen genom i synnerhet SR:s försorg med viss tvekan får anses ha uppfyllt kraven i sina respektive sändningstillstånd.

Nämnden kan dock inte finna att det som bolagen redovisat rörande utbudet för barn tillhörande språkgruppen romani chib är tillräckligt för att bolagen kan anses ha tagit särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga tillhörande denna språkliga minoritet. Granskningsnämnden anser därför att bolagen inte kan anses ha uppfyllt kraven i sina respektive sändningstillstånd avseende romani chib.

4.4.6 Barn och ungdomar som har teckenspråk som första språk

Nämnden anser att SVT får anses ha uppfyllt kravet om särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som har teckenspråk som första språk i 11 § i sändningstillståndet och kravet om prioritering av barn och ungdomar när det gäller inriktningen på programverksamheten för döva i 13 § i sändningstillståndet.

UR får också anses ha uppfyllt kravet om att ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som har teckenspråk som första språk i 11 § i sändningstillståndet.

Reglering

SVT och UR ska ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som har teckenspråk som första språk (11 § i sändningstillstånden). För SVT gäller även att inriktningen på programverksamheten för döva ska vara att sända främst nyheter, information och kulturprogram på teckenspråk och att barn och ungdomar särskilt ska prioriteras (13 § i sändningstillståndet).

Uppfyllelse - SVT

SVT uppger att bolaget under senare år har renodlat det teckenspråkiga utbudet med särskild prioritet på barnprogram. De exempel på program som ges för yngre barn är *Elias Äventyr*, *Sagoträdet* (avslutades under våren 2010) och *Hej Kompis* (nyproduktion) och för de något äldre barnen programmet *Pi*. SVT anger vidare att programmet *Bys* riktar sig mot äldre tonåringar, 15 – 19 år gamla. Granskningsnämnden noterar att SVT har ändrat målgruppen för programmet *Bys*, från tidigare 18 – 24 år, och att det numera enligt SVT riktas mot ungdomar.

Nämnden anser sammantaget att SVT får anses ha uppfyllt kravet om att ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som har teckenspråk som första språk i 11 § i sändningstillståndet. SVT får dessutom anses ha uppfyllt kravet om att prioritera barn och ungdomar när det gäller inriktningen på programverksamheten för döva i 13 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - UR

UR uppger att bolaget har utvecklat utbudet på teckenspråk. De exempel på program som ges är *Krokodill*, som riktar sig till barn i årskurserna 0 – 3, samt versioneringar till teckenspråk av utvalda program ur *Runt i naturen*-serien som också riktar sig till barn i dessa årskurser. Dessutom har UR sänt serien *Teckenspråk är inte hela världen, men...* som riktar sig till årskurserna 7–9 samt till gymnasieskolan. UR uppger vidare att bolaget under år 2010 har fortsatt att teckentolka olika produktioner för barn och unga, där befintligt programmaterial kompletterats med teckentolkning. UR anger också att Teckenspråkwebben är en av de mest välbesökta webbplatserna för vuxna och ungdomar på ur.se.

Nämnden anser sammantaget att UR får anses ha uppfyllt kravet om att ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som har teckenspråk som första språk i 11 § i sändningstillståndet.

4.4.7 Tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning

Granskningsnämnden anser att SR, SVT och UR inte kan anses ha uppfyllt kravet om att särskilt prioritera tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning i 15 §, 13 § respektive 12 § i sändningstillstånden.

Reglering

För SR, SVT och UR gäller att tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning ska prioriteras särskilt (15 §, 13 § respektive 12 § i sändningstillstånden).

I överenskommelsen mellan SR, SVT och UR rörande insatser för personer med funktionsnedsättningar nämns inte barn under rubriken tillgänglighet. Däremot nämns att radio bidrar till tillgänglighet exempelvis tack vare sin stora sändningsvolym och lokala närvaro samt att radio är lättare för synskadade att tillgodogöra sig jämfört med tv-mediet. På motsvarande sätt kan döva eller hörselnedsatta lättare tillgodogöra sig tv-program, i synnerhet om programmen förses med tilläggstjänster, till exempel programtextning och teckentolkning. Tillgängligheten till programutbudet ökas också genom företagens arbeten med hörbarhetsregler. Webben och andra plattformar spelar en särskilt viktig roll när det gäller att stödja tillgången till det publicerade utbudet. Möjligheterna att tillgodogöra sig ett program ökar genom att tillgängliggöra det genom streaming i efterhand eller genom möjlighet till nedladdning. Utvecklingen av textningstjänster på programföretagens hemsidor ökar också tillgängligheten till utbudet.

Uppfyllelse - SR

SR anger att barnutbudets webbplats fått ny utformning och delats upp i två målgrupper, 3-8 år och 9-12 år. Under arbetet har redaktionen för Radioapans webbplats konsulterat experter för att öka tillgängligheten för barn med olika typer av funktionsnedsättning. *Barnradion* och Barnwebben har också i samarbete tagit fram kompletterande illustrationer till några av *Barnradions* sagouppläsningar för att underlätta lyssningen för barn som av olika skäl har svårt att skapa egna mentala bilder. Granskningsnämnden noterar att SR arbetar aktivt med att tillgängliggöra program för barn genom sin webbverksamhet. Nämnden har dock tidigare ifrågasatt om satsningar

på webben i tillräcklig utsträckning svarar mot kravet i sändningstillståndet. Enligt nämndens uppfattning avser nämligen ”programverksamheten” närmast kärnverksamhet, det vill säga att producera och sända program. Tillgängliggörandet bör därför även ske i radio.

Nämnden, som vidare konstaterar att det inte nämns något i redovisningen om hur SR har arbetat för att särskilt prioritera tillgängligheten till program för funktionsnedsatta ungdomar, anser att SR inte kan anses ha uppfyllt villkoret att särskilt prioritera tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning i 15 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - SVT

SVT:s redovisning ger ett antal exempel på program producerade på teckenspråk riktade till barn och ungdomar. I övrigt ges det ingen bild av hur SVT arbetat med att särskilt prioritera tillgängligheten till utbudet för barn och unga med funktionsnedsättning. Granskningsnämnden anser att SVT inte kan anses ha uppfyllt kravet om att särskilt prioritera tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning i 13 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - UR

UR har enbart uppgett att programföretaget börjat texta program för målgrupper under tio år, utvecklat utbudet på teckenspråk samt under år 2010 har fortsatt att teckentolka olika produktioner för barn och unga. I övrigt nämns inget om hur UR arbetat med att tillgängliggöra utbudet för barn och unga med funktionsnedsättning. Granskningsnämnden anser att UR inte kan anses ha uppfyllt kravet om att särskilt prioritera tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning i 12 § i sändningstillståndet.

4.5 TILLGÄNGLIGHET FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Reglering

För SR, SVT och UR gäller att behoven hos personer med funktionsnedsättning ska beaktas. Ambitionsnivån när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig utbudet ska höjas och tillgängligheten förbättras i syfte att arbeta mot det långsiktiga målet att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare. Tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras särskilt. Program ska också produceras för speciella målgrupper och programföretagen ska ha en dialog med de berörda grupperna. Programföretagen ska också fortsatt prioritera god hörbarhet, bland annat genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrundsljud kraftigt kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet (15 §, 13 § respektive 12 § i sändningstillstånden).

För SVT och UR gäller att fler teckentolkade program och försök med syntolkning är en rimlig utveckling mot målet att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare (13 § respektive 12 § i sändningstillstånden).

SVT:s programverksamhet för döva ska ha minst samma omfattning som under den föregående tillståndsperioden. Samtidigt ska ambitionsnivån för sändningarna på teckenspråk höjas. Inriktningen på programverksamheten för döva ska vara att sända

främst nyheter, information och kulturprogram på teckenspråk. Barn och ungdomar ska särskilt prioriteras. Målet för tillståndperioden ska vara att alla program på svenska i SVT1, SVT2 och SVT:s övriga programtjänster ska textas. Textningen ska hålla en hög kvalitet (13 § i sändningstillståndet).

SR, SVT och UR får enligt sändningstillstånd och anslagsvillkor fördela ansvaret för olika slags insatser i fråga om program om och för personer med funktionsnedsättningar. Överenskommelsen ska lämnas till granskningsnämnden och Kulturdepartementet (9 §, 11 § respektive 11 § i anslagsvillkoren).

Enligt överenskommelsen anges att SVT har ett särskilt ansvar för produktion av tv-program för döva samt att UR producerar och sänder utbildningsprogram för funktionsnedsatta.

En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Det ska göras i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst (5 kap. 12 § radio- och tv-lagen).

I motiven till 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen anges att det kan finnas skäl att göra skillnad mellan radio och tv i allmänhetens tjänst och kommersiella programföretag (prop. 2009/10:115, sid. 134). I det ligger enligt granskningsnämndens mening att kraven när det gäller tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning generellt sätt bör var högre för SVT och UR än för de kommersiella programföretagen.

4.5.1 Hörbarhet – tv och radio

Granskningsnämnden anser att SR, SVT och UR får anses ha uppfyllt kravet om att prioritera god hörbarhet i 15 §, 13 § respektive 12 § i sändningstillstånden.

Reglering

Programföretagen ska prioritera god hörbarhet, bland annat genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrundsljud kraftigt kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet (15 §, 13 § respektive 12 § i sändningstillstånden).

Uppfyllelse-SR

Arbetet med de ljudrelaterade tillgänglighetsfrågorna sker utifrån både estetiska och tekniska aspekter. De estetiska aspekterna omfattar hörbarhetsfrågorna, såsom hur olika ljud blandas eller balanseras mot varandra. De tekniska aspekterna omfattar hur tekniska utrustningar och system används för att åstadkomma högsta möjliga tekniska kvalitet och därmed tydlighet och hörbarhet. Under 2010 har SR:s tidigare hörbarhetsprojekt övergått i ordinarie verksamhet, där varje kanal och redaktion nu driver det aktiva hörbarhetsarbetet vidare. SR exemplifierar detta med bland annat uppgifter om att man genomför regelbunden teknisk och hörbarhetsrelaterad återkoppling av genomförda produktioner, har utbildningar och tar fram lokala ljudpolicies och gör förändringar i programarbetet. SR anger också att bolaget har

skapat en strukturerad hantering av lyssnarfrågor och synpunkter av hörbarhetskaraktär. SR redovisar även de riktlinjer som används för att främja hörbarheten i sändningarna. Granskningsnämnden anser att SR får anses ha uppfyllt kravet om att prioritera god hörbarhet i 15 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse-SVT

År 2007 tillsattes enligt SVT ett utvecklingsprojekt med syfte att förbättra hörbarheten i programmen. Då gjordes även en utredning som formulerade en hörbarhetspolicy och förslag till ett antal åtgärder som nu genomförts. SVT uppger att policyn är implementerad och att den tillsammans med en handbok utgör de riktlinjer och direktiv som företaget har för att hörbarheten ska vara god. Vidare uppger SVT att bolaget har en ljud-coach-organisation för alla produktionsorter i landet med uppdrag att bevaka och främja ljud- och hörbarhetsfrågorna i programarbetet och medverka i utbildning och seminarier. Tekniska specifikationer för hörbarheten har tagits fram och de har distribuerats till alla avdelningar som arbetar mot externa producenter. Granskningsnämnden anser att SVT får anses ha uppfyllt kravet om att prioritera god hörbarhet i 13 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - UR

UR arbetar i sitt programarbete utifrån en policy som beskriver lämplig hantering av ljudinspelning, mix och bearbetning inom tv-, radio- och webbproduktion för att bereda samtliga lyssnare och tittare bästa möjliga till förståelse av utbudet. Policyn betonar enligt UR funktionsnedsatta målgruppers krav på hörbarhet särskilt. UR uppger också att UR och SVT har ett löpande utbyte i frågor kring hörbarhet i tv. Granskningsnämnden anser att UR får anses ha uppfyllt kravet om att prioritera god hörbarhet i 12 § i sändningstillståndet.

4.5.2 Teckentolkning/syntolkning – tv

Nämnden anser att SVT inte kan anses ha uppfyllt kravet om att teckentolka program i 13 § i sändningstillståndet.

Nämnden anser mot bakgrund av sändningstillståndets utformning att SVT får anses ha uppfyllt kravet om att syntolka program i 13 § i sändningstillståndet.

UR får anses ha uppfyllt kraven om att teckentolka och syntolka program i 12 § i sändningstillståndet.

Reglering

För SVT och UR gäller att fler teckentolkade program och försök med syntolkning är en rimlig utveckling mot målet att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare (13 § respektive 12 § i sändningstillstånden).

Uppfyllelse - SVT

Stora delar av det ordinarie valutbudet såsom samtliga utfrågningar, den ekonomiska debatten, duellen, slutdebatten och *Agendas* eftervalsprogram teckenspråkstolkades. Teckenspråkstolkningen gjordes simultant och distribuerades via webben. Valvakan direkttolkades dock i SVT24. SVT:s teckenspråksredaktion bevakade också Almedalsveckan 2010 genom att direktsända samtliga partiledartal teckenspråkstolkade

på webben. Livesändningarna kompletterades med intervjuer och expertutlåtanden. Andra produktioner som teckentolkades under 2010 var årets julkalender *Hotell Gyllene Knorren*, *Det kungliga bröllopet*, *Melodifestivalens* final och *Andra chansen*. Nämnda program teckenspråkstolkades och distribuerades via webben. SVT har under hösten år 2010 utrett de tekniska förutsättningarna för syntolkning, och den 8 januari år 2011 sändes den första syntolkningen tillsammans med filmen *Låt den rätte komma in* i SVT1.

Granskningsnämnden konstaterar att den teckentolkning som SVT redovisar, med undantag för *Valvakan*, enbart har distribuerats via webben. Enligt nämnden kan inte insatser i princip uteslutande på webben anses medföra att bolaget levt upp till kravet om teckentolkning. Nämnden anser därför att SVT inte kan anses ha uppfyllt kravet om att teckentolka program i 13 § i sändningstillståndet.

SVT:s redogörelse för dess arbete med syntolkning är mycket översiktlig men mot bakgrund av sändningstillståndets utformning anser nämnden att kravet om att syntolka program i 13 § i sändningstillståndet får anses vara uppfyllt.

Uppfyllelse-UR

Under år 2010 har UR fortsatt att teckentolka olika produktioner för barn och unga. Sändningarna är nyinspelningar där befintligt programmaterial kompletterats med teckentolkning. UR uppger även att bolaget under år 2010 har fortsatt att syntolka program. UR redovisar dock inte något närmare om programmen och om hur syntolkningen eller teckentolkningen har distribuerats och på vilka plattformar de har funnits tillgängliga. Granskningsnämnden, som utgår från att teckentolkningen av olika produktioner samt de försök med syntolkning som gjorts har distribuerats genom UR:s ordinarie sändningar, anser att UR får anses ha uppfyllt kraven om att teckentolka och syntolka program i 12 § i sändningstillståndet.

4.5.3 Textning – tv

Granskningsnämnden anser att SVT får anses ha uppfyllt kraven om textning av program i 13 § i sändningstillståndet.

Nämnden anser att UR:s textningsverksamhet har bidragit till det långsiktiga målet att utbudet görs tillgängligt för alla medborgare i enlighet med 12 § i sändningstillståndet.

Reglering

För programföretagen gäller att behoven hos personer med funktionsnedsättning ska beaktas. Ambitionsnivån när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig utbudet ska höjas och tillgängligheten förbättras i syfte att arbeta mot det långsiktiga målet att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare (13 § respektive 12 § i sändningstillstånden).

För SVT gäller att programverksamheten för döva ska ha minst samma omfattning som under den föregående tillståndspanoroden. Målet för tillståndspanoroden ska vara att alla program på svenska i SVT1, SVT2 och SVT:s övriga programtjänster ska textas. Textningen ska hålla en hög kvalitet (13 § i sändningstillståndet).

Uppfyllelse - SVT

SVT:s textningsinsats mäts i innevarande tillståndperiod utifrån alla program på svenska i hela det sända utbudet. Den nya definitionen gör att de textningsbara programmen ökade från 3 300 timmar enligt 2009 års definition till 16 548 timmar enligt 2010 års definition. Att direkttexta SVT:s regionala nyheter är mycket svårgenomförbart och kapacitetskrävande. Den nya definitionen har lett till att andelen textade program sjunkit jämfört med 2009. År 2010 förekom också enligt SVT en större andel direktsändningar än normalt. SVT:s kapacitet när det gäller att texta direktsända program räckte inte till för att texta alla de långa sändningar som skulle ha krävt direkttextning i samband med bland annat OS och *Det kungliga bröllopet*. SVT uppger att bolaget arbetar för att införa ett system med taligenkänning för att öka mängden direkttextning.

Granskningsnämnden anser att SVT får anses ha uppfyllt kraven om textning av program i 13 § i sändningstillståndet.

Uppfyllelse - UR

UR uppger att en stor andel av tv-programmen sänds i olika svensktextade versioner. Vidare uppges att alla program utom dagtidssändningarna i Kunskapskanalen, det vill säga UR *Samtiden* och språkprogram som sänds på andra språk alternativt textas på det främmande språket, har svensk undertext samt att UR under 2010 har börjat texta program för målgrupper under 10 års ålder.

UR har inte något specifikt krav på att texta. Nämnden anser dock att UR:s textningsverksamhet har bidragit till det långsiktiga målet att utbudet görs tillgängligt för alla medborgare i enlighet med 12 § i sändningstillståndet.

4.6 MINORITETSSPRÅK

Granskningsnämnden anser att SR, SVT och UR får anses ha uppfyllt kravet om att beakta språkliga och etniska minoriteters intressen i 16 §, 14 § respektive 14 § i sändningstillstånden.

Reglering

Enligt sändningstillstånden ska SR, SVT och UR beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. Verksamheten ska vara ett prioriterat område. Tillgängligheten ska förbättras. Minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli och romani chib ska inta en särställning. Programföretagen ska ha en dialog med de berörda grupperna. I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får bolagen sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser (16 §, 14 § respektive 14 § i sändningstillstånden). Regeringen har vidare uttryckt att programföretagen bör ta hänsyn till att även jiddisch har status som nationellt minoritetsspråk (prop. 2008/09:195).

Överenskommelser mellan SR, SVT och UR rörande insatser för språkliga och etniska minoriteter samt personer med funktionsnedsättning ska enligt bolagens anslagsvillkor tillställas Kulturdepartementet och granskningsnämnden för radio och tv (9 §, 11 § respektive 11 § anslagsvillkoren).

Av bolagens överenskommelse för år 2010 framkommer bland annat att SR och SVT genomför ett redaktionellt samarbete mellan företagets samiskspråkiga redaktioner.

Vidare har bolagen enats om att det är SR som huvudsakligen sänder och producerar program på romani chib och att de stora invandrarspråken enligt överenskommelsen görs av SR och UR.

I sin bedömning av public service-redovisningarna för år 2007 tog granskningsnämnden fram vissa kriterier som kan ha betydelse för bedömningen av om de nationella minoritetsspråken har intagit en särställning i förhållande till övriga minoritetsspråk. Enligt nämndens mening har dessa kriterier, som följer nedan, allttjämt betydelse för bedömningen. Ju fler av kriterierna som är uppfyllda, desto tydligare särställning. Särställning ges genom att:

- Sända fler timmar på de nationella minoritetsspråken än på andra minoritetsspråk,
- ha särskilda sändningstider,
- ha regelbundna sändningstider,
- uppmärksamma språket och språkgruppen på andra sätt än genom radio och tv, exempelvis genom tillgänglighet och tjänster på webben eller via andra distributionskanaler,
- ha nyhetssändningar/och eller annan aktualitetsjournalistik,
- uppmärksamma språkgruppens situation i Sverige,
- ha sändningar som vänder sig till en bred publik inom språkgruppen, och på annat sätt ge särskild uppmärksamhet, tid eller resurser.

Programföretagens public service-redovisningar visar att följande antal timmar (förstasändningar och reprisar sammantaget) har sänts under år 2010. I dessa siffror ingår även utbudet för barn och unga.

	SR	SVT	UR	Totalt
Finska	22 018	239	11,5	22 268,5
Meänkieli	1 688	11	2,7	1 701,7
Samiska	10 646	90	6,4	10 742,4
Romani chib	851	8	3,2	862,2
Totalt	35 203	348	23,8	35 574,8

Av SR:s och UR:s redovisningar framgår att även jiddisch har ingått i programutbudet. SR uppger att sagor på jiddisch finns att ladda ner på bolagets webbplats. I UR:s redovisning uppges att programföretaget sänt 4 timmar om jiddisch. SVT har i sin komplettering till public service-redovisningen bekräftat att bolaget inte bedrivit sändningsverksamhet för andra minoritetsspråk än de nationella.

4.6.1 Finska, meänkieli och samiska

SR bedriver sändningar på finska, meänkieli och samiska i hög utsträckning, på många olika områden och med regelbundenhet. I redovisningen för år 2010 framhåller bolaget bland annat att SR Sisuradio sänder dagligen i DAB, på webben och i FM. Exempel på

program ges och SR uppger att sociala medier används för att fånga unga lyssnare. Om sändningarna på meänkieli uppger SR bland annat att de har sin bas i nyheter, aktualiteter, samhällsdebatt och kultur. Under året har Meänkieli-redaktionen satsat på barnutbudet för de mindre barnen. Om Sameradion nämns bland annat att den granskar och bevakar det samiska samhället inom alla samhällsgrupper och följer utvecklingen inom andra urfolkssamhällen. Under året har Sameradion sänt en 24-timmars unik webbradiokanal som även funnits tillgänglig via mobilen. SR uppger även om Sameradion att SR tillsammans med SVT har etablerat en gemensam nyhetsservice på webben. SVT har framförallt bedrivit sändningar i större omfattning och bredd på finska och samiska. På meänkieli redovisas inga nyhetssändningar. I redovisningen för år 2010 framhåller SVT bland annat att bolaget sänder finskspråkiga nyheter dagligen och i redovisningen ges även exempel på olika program på finska. SVT:s samiska sändningar uppges erbjuda nyheter dagligen genom *Oddasat*, som även har en webbplats. Under rubriken *Meänkieli*, ger redovisningen exempel på program som sänts på minoritetsspråket under året.

UR uppger att programmen för de nationella minoriteterna sänds med regelbundenhet på särskilda sändningstider och att de kompletteras av material på UR.se och UR:s text-tv sidor. I redovisningen framhålls vidare att bolaget har tagit initiativ till ett mer organiserat kontaktarbete med de nationella minoriteterna. UR uppger att bolaget under en tillståndperiod sänder program på alla nationella minoritetsspråk men av resursskäl prioriterar olika språk under olika år. Inga nyhetssändningar på minoritetsspråken redovisas.

Uppfyllelse

Redan den totala mängden sändningstimmar på finska, meänkieli och samiska kan enligt granskningsnämnden sägas visa på att vart och ett av språken har intagit en särställning i bolagens samlade programverksamhet i förhållande till andra minoritetsspråk. Detta i kombination med de övriga beskrivningar som görs i SR:s, SVT:s och UR:s public service-redovisningar visar enligt nämnden att dessa minoritetsspråk får anses inta en tydlig särställning i bolagens programverksamhet.

Nämnden anser sammanfattningsvis avseende finska, meänkieli och samiska att bolagen får anses ha uppfyllt kravet i 16 §, 14 § respektive 14 § i sändningstillstånden.

4.6.2 Romani chib

Varken SR, SVT eller UR redovisar nyhetssändningar på romani chib. SR uppger dock att bolaget från och med våren 2010 sänder nyhetsorienterade halvtimmesprogram på minoritetsspråket dagligen och därutöver har specialsändningar. SVT framhåller i sin redovisning att bolaget deltagit i ett samarbetsprojekt tillsammans med ett antal andra public service-företag inom EBU i syfte att åstadkomma en programserie som belyser romernas situation i olika europeiska länder. UR:s redovisning innehåller inte någon information om sändningarna om eller på romani chib.

I kompletteringarna av redovisningarna har SR, SVT och UR svarat på frågan om de tillsammans eller var och en för sig planerar satsningar för barn och ungdomar inom romani chib. SR har svarat att bolaget fortsätter satsningen på *Magiska skrinet* - sagor på romani chib och övriga nationella minoritetsspråk, som finns för lyssning och nedladdning via webben. SVT uppger att det främst är SR och UR som kommer att

satsa på program för barn och ungdomar på romani chib i enlighet med bolagens överenskommelse. UR uppger att bolaget har ett flerårigt perspektiv i planeringen av insatser på romani chib och att UR av resursskäl satsar på olika minoritetsspråk olika år.

Uppfyllelse

Granskningsnämnden lyfte under den tidigare tillståndsperioden frågan om ett bolag med hänvisning till en överkommen ansvarsfördelning kan avstå från sändningar på ett visst minoritetsspråk under en hel tillståndsperiod. Nämnden anser att frågeställningen fortfarande har relevans, bland annat med avseende på att SVT och UR redovisar relativt få sändningstimmar på romani chib. Granskningsnämnden, som noterar att inget av bolagen redovisat nyheter på romani chib men att SR varje dag sänder nyhetsorienterade samhällsprogram på minoritetsspråket, anser att romani chib genom SR:s försorg får anses inta en särställning i bolagens programverksamhet.

Nämnden anser sammanfattningsvis avseende romani chib att bolagen får anses ha uppfyllt kravet i 16 §, 14 § respektive 14 § i sändningstillstånden.

Granskningsnämnden har kommenterat programföretagens ansvar för behoven hos barn och unga som tillhör språkliga och etniska minoriteter ovan i avsnittet Barn och unga.

4.7 ÖVRIGT

4.7.1 Programföretagens sidoverksamheter

Granskningsnämnden anser att SR, SVT och UR inte kan anses ha uppfyllt kravet om redovisning av sidoverksamheter i 8 §, 10 § respektive 9 § i anslagsvillkoren.

Reglering

För SR, SVT och UR gäller att sidoverksamheter ska bära sina egna kostnader, särredovisas och i övrigt bedrivs på ett konkurrensneutralt sätt i förhållande till andra företag som tillhandahåller motsvarande tjänster (3 § i respektive anslagsvillkor).

Sidoverksamheter får inte ges en sådan omfattning eller vara av en sådan karaktär att de riskerar att inkräkta på kärnverksamheten eller skada förtroendet för radio och tv i allmänhetens tjänst (8 §, 10 § respektive 9 § i anslagsvillkoren).

Till public service-redovisningen ska fogas en redovisning av eventuella sidoverksamheter som programföretagen har bedrivit (16 §, 17 § respektive 20 § i anslagsvillkoren).

Uppfyllelse - SR, SVT och UR

Granskningsnämnden konstaterar att samtliga programföretag tar upp sidoverksamheter i redovisningarna. I SVT:s fall i en bilaga, och i SR:s och UR:s fall i korta stycken under andra kapitelrubriker. SVT redovisar med exempel de olika delarna av sina sidoverksamheter på ett detaljerat sätt. SR och UR har kortare sammanfattningar. Samtliga programföretag redovisar enbart översiktligt de intäkter och kostnader som sidoverksamheterna medfört. Nämnden konstaterar att det inte i

någon av redovisningarna förs en närmare diskussion om sidoverksamheternas omfattning eller karaktär. Det finns inte heller några redovisningar av om sidoverksamheterna bedrivits på ett konkurrensneutralt sätt i förhållande till andra företag som tillhandahåller motsvarande tjänster.

Granskningsnämnden anser att kommande redovisningar bör innehålla tydligare beskrivningar av sidoverksamheterna mot bakgrund av att de inte får ges en sådan omfattning eller vara av en sådan karaktär att de riskerar att inkräkta på kärnverksamheten eller skada förtroendet för radio och tv i allmänhetens tjänst. Nämnden anser att bolagen inte kan anses ha uppfyllt kravet om redovisning av sidoverksamheter i 8 §, 10 § respektive 9 § i anslagsvillkoren.